

KLAGANDE

Wermlands Bryggerhus AB, 556888-6302

MOTPART

Tillväxt- och tillsynsnämnden i Karlskoga och Storfors kommuner

ÖVERKLAGAT BESLUT Tillväxt- och tillsynsnämnden i Karlskoga och Storfors kommuners beslut den 10 september 2020, [bilaga 1](#)**SAKEN**

Detaljhandel med folköl enligt alkohollagen (2010:1622)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och upphäver Tillväxt- och tillsynsnämnden i Karlskoga och Storfors kommuners beslut om försäljningsförbud.

DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Tillväxt- och tillsynsnämnden i Karlskoga-Storfors kommuner (nämnden) beslutade den 10 september 2020 att förbjuda Wermlands Brygghus AB att sälja folköl vid REKO-ringen i Karlskoga. Förbudet gäller i 12 månader från att bolaget tagit del av beslutet. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS TALAN

Wermlands Brygghus AB (bolaget) yrkar i första hand att beslutet om försäljningsförbud ska upphävas. I andra hand yrkar bolaget att förvaltningsrätten upphäver förbudets giltighetstid om 12 månader då det saknar laglig grund. Bolaget anför sammanfattningsvis följande.

Bolaget har anmält detaljhandel med folköl enligt 5 kap. 5 § alkohollagen vid REKO-ringen i Karlskoga, parkeringen vid Folkets Park. Bolaget ska inte bedriva detaljhandel på parkeringen utan det ska ske från ett transportmedel där utdelningen av beställda varor sker på parkeringsplatsen. Det är således en förutbestämd plats där förbeställda varor ska delas ut till beställarna. All försäljning och beställningar av folköl mellan bolaget och beställarna har skett och kommer ske innan utlämning vid REKO-ringen. Samtliga försäljningar ur bolagets sortiment och avtalens ingående sker mellan parterna på tillverkningsstället. Beställning läggs på distans (på nätet) varvid avtal ingås och utlämning sker vid angiven plats. Betalning sker innan utlämning, d.v.s. förskottsbetalning. Information om detta finns på bolagets webbplats. Bolaget har i tidigare ansökningar hos andra kommuner fått beviljat tillstånd att sälja folköl på samma angivna förutsättningar. Nämnden gör sin bedömning på andra grunder än övriga kommuner och på andra grunder än gällande lagstiftning.

Nämnden har varken frågat eller utrett om bolaget uppfyller förutsättningarna i 5 kap. 5 § punkterna 1 och 2. Det ska tilläggas att bolaget har möjlighet att uppfylla dessa krav. Oaktat detta ska bolaget som tillverkare beviljas tillstånd redan vid en objektiv tolkning av 5 kap. 5 § andra stycket alkohollagen. Det framgår direkt av styckets ordalydelse att tillverkaren av folköl får bedriva detaljhandel utan hinder av vad som anges i första stycket i lagrummet. Anders Lundin har kommenterat skrivningen på följande sätt i ”Alkohollagen, Kommentarer och rättsfall”, s 71: ”*Enligt andra stycket får Systembolaget och den som är tillverkare av folköl bedriva detaljhandel med sådan öl utan att de krav på försäljningslokalen och försäljning av mat som anges i paragrafens första stycke är uppfyllda*”.

I stället för att göra en bedömning av gällande lagtext har nämnden hänvisat till obsolet lagstiftning och förarbeten. Vanligtvis brukar övergångsbestämmelser, doktrin eller praxis ange om tidigare lagstiftning eller förarbeten ska användas som tolkning av gällande rätt. Rättsläget och förhållandet kring försäljning av folköl har förändrats sedan 1970-talet och det kan inte anses vara syftet med bestämmelsen att den ska tillämpas på nuvarande förhållanden. Det finns en anledning till att lagrummen ser olika ut och att 5 kap. 5 § andra stycket alkohollagen inte anger något krav på lokal för tillverkaren. Även om lagstiftarens intentioner varit att försäljning ska ske från tillverkningsstället har försäljningen i föreliggande fall skett från detta ställe, där beställning och betalning sker innan utlämning. Bolaget ägnar sig inte åt ambulerande försäljning av alkohol i fordon.

Det saknas laglig grund för att förena avslagsbeslutet med ett förbud om 12 månader. För det första saknar förbudet relevans eftersom bolaget inte har någon pågående verksamhet på platsen. För det andra får kommunen enbart besluta om förbud och varning under förutsättningarna i 9 kap. 19 § alkohollagen. Dessa förutsättningar är inte uppfyllda varför beslutet inte är lagligen grundat.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och har tillagt i huvudsak följande. I utredningen har information angående försäljningen inhämtats från företrädare för bolaget av vilken det framgick att en del av försäljningen bestod av förskottsbetalning, medan en annan del bestod av betalning vid utlämningstillfället. Det är nämndens uppfattning att transaktionstillfället och därmed också den faktiska försäljningen sker delvis på plats vid REKO-ringens träffar. För bedömningen av gällande rätt har även förarbeten och tidigare lagstiftning bedömts relevant då det från lagstiftarens kommentarer kan utläsas att det rör sig om redaktionella ändringar, varför lagstiftarens intentioner bedöms kvarstå från tidigare lagstiftning.

Bolaget har anfört att nämnden inte utrett om bolaget uppfyller 5 kap. 5 § punkterna 1 och 2 i alkohollagen. I utredningen har telefonsamtal och e-post med företrädare från bolaget och inhämtat material från Facebook utgjort en del av grunden för beslutet. Av samtalen framkommer bl.a. att man tidigare ansökt om tillstånd under samma förutsättningar som vid tidigare ansökningstillfälle varför även tidigare mottaget material är relevant. Av utredningen framgår dels att matförsäljning inte planerades i samband med försäljningen av folköl, men hänsyn har även tagits till att ambulerande livsmedelsförsäljning inte kan komma att räknas som sådan stadigvarande verksamhet lagstiftaren syftar på. Det skulle därmed inte vara tillåtet för bolaget att utöva försäljning av alkohol vid REKO-ringen ur ett fordon avsett för livsmedelsförsäljning då denna försäljning inte kan anses vara stadigvarande och därmed inte uppfyller punkt 2 i nämnda paragraf. Båda punkterna måste vara uppfyllda för att försäljning av folköl ska vara tillåten.

Alkohollagen är en skyddslagstiftning med syfte att begränsa alkoholens skadeverkningar och i enlighet med detta är syftet att försäljning och servering av alkohol ska ske med måttfullhet. Kravet på livsmedelsförsäljning i samband med servering och försäljning av alkohol är fortfarande gällande och undantaget i 5 kap. 5 § andra stycket är just ett undantag. Det

kan inte vara lagstiftarens intention att möjliggöra för tillverkare av alkoholhaltiga drycker att bedriva ambulerande försäljning av alkohol till allmänheten utan snarare att tillåta fabriksförsäljning utan krav på att lokalen ska vara en stadigvarande livsmedelsanläggning. Enligt nämndens bedömning får denna försäljning endast ske i anslutning till tillverkningsstället. Beslutet har fattats på korrekt grund och tillräckligt underlag. Då anmälan om försäljning av alkohol inte är en ansökan kan nämnden inte bevilja eller avslå försäljning, endast förbjuda den försäljning som inte lever upp till lagens krav. Således är ett förbud enligt 9 kap. 19 § alkohollagen den åtgärd nämnden kan vidta för att förhindra försäljningen. Då verksamheten inte kan genomföra sådana förändringar som medför att försäljningen kan tillåtas på REKO-ringen bör förbudet omfatta längsta möjliga tidsperiod.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 5 kap. 5 § alkohollagen (2010:1622) är detaljhandel med folköl, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, tillåten under villkor att verksamheten bedrivs i sådana lokaler eller andra utrymmen i byggnader eller transportmedel

1. som ingår i anläggningar som är godkända enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 § 1 livsmedelslagen (2006:804) eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien, och
2. som är avsedda för stadigvarande försäljning av livsmedel och där det också säljs mat.

Utan hinder av vad som föreskrivs i första stycket får detaljhandel med folköl bedrivas av detaljhandelsbolaget samt av tillverkare av sådan öl. Den som bedriver detaljhandel med folköl ska anmäla verksamheten till den

kommun där försäljningen sker. Försäljning får inte påbörjas förrän anmälan har gjorts. Den som bedriver detaljhandel med folköl ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och svara för att personalen har erforderliga kunskaper om vad som gäller för försäljningen. För egenkontrollen ska det finnas ett särskilt program.

Av 9 kap. 19 § alkohollagen framgår att kommunen, om detaljhandel med eller servering av folköl föranleder olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller om bestämmelserna i denna lag inte följs, får förbjuda den som bedriver försäljningen att fortsätta verksamheten eller, om förbud är en alltför ingripande åtgärd, meddela en varning. Ett förbud kan inskränkas till att gälla för vissa närmare angivna tider eller under vissa närmare angivna omständigheter. Förbud meddelas för en tid av sex månader eller, vid upprepad eller allvarlig försummelse, tolv månader räknat från det att den som bedriver försäljningen fått del av beslutet.

Av förarbetena till 5 kap. 5 § alkohollagen framgår att första och andra stycket i bestämmelsen i huvudsak motsvarar 5 kap. 6 § alkohollagen (1994:1738) och att endast redaktionella ändringar har gjorts (se prop. 2009/10:125 s 160).

Av förarbeten till den tidigare alkohollagen framgår att möjligheten till kringföringsförsäljning enligt 5 kap. 6 § gamla alkohollagen inte innebar någon ändring jämfört med vad som då gällde, d.v.s. enligt lag (1977:293) om handel med drycker (prop. 1994/95:89 s 96).

Av 33 § lag om handel med drycker framgår att tillverkare får bedriva detaljhandel med öl genom kringföringsförsäljning och försäljning från sådant lager som är beläget på tillverkningsstället eller huvudsakligen avsett för kringföringsförsäljning eller partihandel.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrättens prövning i målet avser frågan om nämnden har haft fog för sitt beslut att förbjuda bolaget att bedriva detaljhandel med folköl i 12 månader.

Nämnden har i det överklagade beslutet angett att bolaget i egenskap av tillverkare av folköl har rätt att bedriva detaljhandel med folköl utan att kraven i 5 kap. 5 § första stycket alkohollagen är uppfyllda, men endast på tillverkningsstället. Bolaget har invänt dels att man uppfyller kraven i 5 kap. 5 § första stycket punkterna 1-2 men att nämnden inte utrett detta, dels att undantaget i bestämmelsens andra stycke medger att tillverkare bedriver detaljhandel utan att uppfylla dessa krav samt att undantaget inte är begränsat till att avse försäljning på tillverkningsstället.

Av nu aktuella och tidigare förarbeten framgår att de ändringar som genomförts i 5 kap. 5 § första och andra stycket alkohollagen och 5 kap. 6 § i den äldre alkohollagen endast avsetts att vara redaktionella (se prop. 2009/10:125 s. 160 och prop. 1994/95:89 s. 96). I 33 § andra stycket lagen om handel med drycker angavs att tillverkare får bedriva detaljhandel med öl bl.a. genom kringföringsförsäljning.

Förvaltningsrätten konstaterar att det av nu gällande lagtexts ordalydelse i 5 kap. 5 § andra stycket alkohollagen framgår att en tillverkare av folköl får bedriva detaljhandel med folköl utan att kravet på lokal i bestämmelsens första stycke är uppfyllt. Varken av lagtextens ordalydelse eller av förarbetena till den aktuella bestämmelsen framgår att undantaget på något sätt skulle vara begränsat t.ex. till att avse en viss plats där tillverkaren får bedriva en sådan detaljhandel. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningsrätten att nämnden inte har haft skäl för sitt beslut att förbjuda Wermlands

Bryggerhus AB att sälja folköl vid REKO-ringen. Nämndens beslut ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. För information om hur man överklagar, se bilaga 2 (FR-03).

Carina Ludvigsson
Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Ronny Ahl, Jessica Karlqvist och Yvonne Nordström deltagit.

Beredare i målet har varit Sanna Gård.

Tillväxt- och tillsynsförvaltningen Linda Larsson Torri,
linda.larssontorri@karlskoga.se

Wermlands Bryggerhus AB

Dalavägen 23
68130 KristinehamnFÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTADINKOM: 2020-10-15
MÅLNR: 5973-20
AKTBIL: 2**Beslut om förbud mot försäljning av folköl****Beslut**

Tillväxt- och tillsynsnämnden beslutar att förbjuda Wermlands Bryggerhus AB, 556888-6302, att sälja folköl vid REKO-ringen i Karlskoga. Beslutet gäller i 12 månader från det att Wermlands Bryggerhus AB har tagit del av beslutet.

Författningshänvisning

Beslutet är fattat med stöd av 5 kap. 5§, 9 kap. 19§ Alkohollag (2010:1622), 5 kap. 6§ Alkohollag (1994:1738), 33§ Lag om handel med drycker (1977:293), samt Ölförsäljningsförordningen (1961:159).

Bakgrund

Wermlands Bryggerhus AB har anmält försäljning av folköl vid REKO-ringen i Karlskoga, parkeringen vid Folkets Park. Wermlands Bryggerhus AB är ett bryggeri som har sin tillverkning av öl i Kristinehamn.

Av telefonsamtal med Hans Skan, företrädare för bolaget, framgår att Reko-ringen i Karlskoga har en grupp på Facebook där tillverkare av varor erbjuder produkter ur sitt sortiment för beställning, vilket senare utlämnas vid en bestämd tidpunkt och plats. Försäljningen sker delvis via distans, men även genom transaktioner vid utlämningstillfällen på bestämd plats, vilket i detta ärende kommer att vara parkeringen vid Folkets Park i Karlskoga.

Motivering

Om alkohollagens krav på lokalen är uppfyllda kan verksamheter, efter anmälan till kommunen, sälja folköl i form av detaljhandel. Systembolaget och tillverkare av folköl är undantaget kraven på lokalen, varför dessa får sälja folköl utan att kraven på lokalen är uppfyllda. Således framgår att Wermlands Bryggerhus, som tillverkare av folköl, har laglig rätt att sälja folköl utan att alkohollagens krav på lokalen behöver vara uppfyllda, vilket i detta fall medför att frågan om platsen för försäljningen blir föremål för utredning.

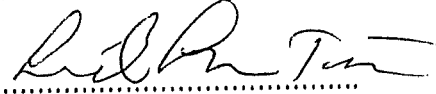
Vad gäller frågan om platsen för försäljning framgår inte lagstiftarens intentioner av förarbetena till denna lag, men då gällande lag har samma lydelse avseende detta som föregående lag, 5 kap 6§ Alkohollag (1994:1738), finns vägledning i propositionen till denna lag. Enligt förarbetena (prop. 1994/95:89 s.96) innebär den nya lagen ingen förändring avseende detta i förhållande till den lag som ersätts, vilket är lag (1977:293) om handel med drycker 33§ andra stycket. Av detta framgår att tillverkare får bedriva detaljhandel med öl genom kringföringsförsäljning och försäljning från sådant lager som är beläget på tillverkningsstället eller avsett för kringföringsförsäljning eller partihandel.

Av förarbeten (prop. 1976/77:108 s. 73) till lagen om handel med drycker framgår att andra stycket ersätter 6§ fjärde stycket i ölförsäljningsförordningen, som i sin tur fastställer att tillstånd för tillverkare att bedriva detaljhandel med öl inte innefattar rätt till handel från butik som särskilt inrättats för försäljning av drycker. Genom bestämmelsen i Ölförsäljningsförordningen har man kunnat förhindra att tillverkare inrättar särskilda dryckesmarknader, skilda från tillverknings- eller lagerstället.

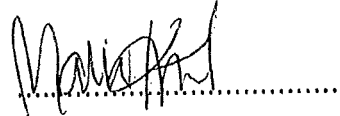
Den samlade bedömningen innebär således att Wermlands Brygghus AB har laglig rätt att sälja folköl, men endast från tillverkningsstället. Då parkeringen vid Folkets Park i Karlskoga inte är tillverkningsstället för Wermlands Brygghus AB är det inte tillåtet för bolaget att sälja folköl på denna plats.

Alkohollagen medger inte Tillväxt- och tillsynsnämnden någon möjlighet att avvisa, avslå eller avskryva anmälan, varför enda möjliga åtgärd för nämnden är att förbjuda Wermlands Brygghus AB att sälja folköl på parkeringen vid Folkets Park i Karlskoga i sex eller tolv månader. Då syftet med förbudet är att förhindra försäljning från plats som inte är tillverkningsstället, och inte en överträdelse som kan föranleda att försäljningen återupptas efter vidtagna åtgärder från bolagets sida, bör förbudet gälla 12 månader.

För tillväxt- och tillsynsnämnden

Linda Larsson Torri
Miljöinspektör/Alkoholhandläggare
Föredragande

Malin Kvarth
Miljöinspektör
Beslutande

Hur man överklagar beslutet

Om du inte är nöjd med beslutet kan det överklagas. Skicka din överklagan till:

Tillväxt och tillsynsnämnden, Karlskoga kommun
12. Tillväxt och tillsynsförvaltningen
691 83 Karlskoga

I skrivelsen ska du ange vilket beslut du överklagar och ärendets diarienummer och/eller paragraf i protokollet. Beskriv också varför du tycker att nämndens beslut är felaktigt och vilken ändring av beslutet du skulle vilja ha. Underteckna överklagandet och ange namn, personnummer/organisationsnummer, postadress och telefonnummer. Om du anlitar ombud ska en fullmakt skickas med.

Tillväxt och tillsynsnämnden måste ha fått överklagandet **inom tre veckor** från den dag då du fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Tillväxt och tillsynsnämnden sänder överklagandet vidare till Länsstyrelsen för prövning.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.